

Tko se boji referenduma ?

Blog

Posted by:

Objavljeno: 2010/9/25 11:51:09

Fonogram moje rasprave u Hrvatskom saboru 23. rujna 2010.

Najprije da se osvrnem na rasprave dijela zastupnika HDZ-a koji su spominjali da su neke političke stranke prikupljale potpise za referendum. Nisu bile neke nego je bila samo jedna aktivna. S ponosom priznajem da su Hrvatski laburisti-Stranka rada aktivno pomagala sindikatima u prikupljanju potpisa građana za ovaj referendum od prvog, ne od sedmog dana bez televizijskih kamera i foto aparata i na kraju im predali 80006 potpisa. I time se ponosimo. A ja vjerujem da 90% i tih potpisa jeste valjan, a to je nešto više od 70000 .

Što je referendum? Oblik neposredne demokracije kada građani odlučuju, mijenjaju odluku političke elite, nešto joj nalažu, zabranjuju ili naređuju. To piše, odnosno u hrvatskom Ustavu upisano je pravo građana na referendum. Ali to je neostvarivo pravo građana, naročito onaj dio u kojem piše da građani imaju pravo izazvati referendum.

Ono što je drugi problem, da samo nakon dva mjeseca ustavnih promjena u Hrvatskom saboru je sve nejasno. Nekima je nejasan Zakon o referendumu, pa čak sam čuo na Odboru za Ustav i mišljenje da su neke odredbe Zakona o referendumu protu ustavne. Nekima je nejasan Ustav, pa je nekima nejasan, pa čak i protu ustavan članak 95. Zakona o Ustavnom sudu, a prije dva mjeseca nikome ništa nije bilo sporno i svi su i oporba i vladajućim osim mene podržali ustavne promjene. Kako sad samo dva mjeseca nakon toga ima toliko dilema o tako važnoj odredbi Ustava i zakona ove države da ne znamo što treba učiniti, a zapravo je sve jasno. Ne samo ova vladajuća politička elita, nego sve vladajuće političke elite Hrvatske do sad a čisto u budućem učinit će sve da takvih referenduma u Hrvatskoj ne bude.

Da bi se spriječilo raspisivanje referenduma najprije je bio u pomoć pozvan Froid pa je rađena psiho analiza potpisnika. Nije išlo.

Onda je Vlada u pomoć pozvala i Maksa Pulvera, oca grafologije i u 40 dana provela 327 milijardi grafoloških vještačenja i ustanovila da ima sumnjivih potpisa, jer da bi 16000 potpisa usporedili svaki sa svakim treba točno 327 milijardi vještačenja. Ćestitam na uspjehu!

Onda je bio problem uveza. Trebali su šivati knjige, a ne bižgati i lijepiti. Nije išlo.

Onda je bilo nejasno da li knjiga mora imati na sebi zlatotisak ili mora biti crno bijela. Nije bilo važno. Pa je onda bilo rečeno da nema novaca u proračunu, pa da to puno košta i to sve skupa je na kraju otišlo k vragu, svi ti argumenti da bi došli do toga fiškalskih metoda i povlačenje Zakona o radu.

Sada se tvrdi da povlačenje Zakona o radu stvara situaciju u kojoj nema ustavno-pravne osnove za provođenje referenduma i time pokušava uvesti pravna praksa da i donošenje zakona u roku u kojem građani prikupljaju potpise će anulirati mogućnost raspisivanja referenduma. Dakle, želite napraviti presedan da u trenutku kada građani najave prikupljanje potpisa i traje prikupljanje potpisa Sabor donese zakon i nakon toga kažete he, he zakon je već usvojen, nemate pravo na referendum.

Amandman na ustavne promjene je jednoglasno odbijen koji bi činio zabranu takvog postupanja predstavničkog tijela. A da li građani imaju pravo tražiti referendum na samu najavu da će se nešto mijenjati u hrvatskom zakonodavstvu prije no što bude uobičajen u prijedlog izmjena ili dopuna zakona. Da li građani imaju pravo izazvati referendum o nekom postojećem zakonu i tražiti od

Sabora da ga izmijene? Da li građani imaju pravo zahtijevati da se neki zakon donese, odnosno nešto zakonom regulira? Teoretski da, u Hrvatskoj ne jer æe se uvijek fiškalijski naæi izgovori da su prestale ustavno-pravne osnove i onda kad to sve ne uspije onda je na kraju Ustavni sud. Pa pitam zašto Ustavni sud ocjenjuje ustavnost pitanja na kraju postupka? Zašto ne na poèetku? Zašto to ne bi bilo pravo organizatora referenduma da prije no što ide u prikupljanje potpisa traži mišljenje Ustavnog suda o formuliranom pitanju i kad dobije suglasnost tek onda ide prikupljanje potpisa.

Ovaj naknadni pravorijek Ustavnog suda je najzadnji i rezervni mehanizam da se sprijeèi svaki pokušaj zazivanja referenduma. I još nešto. U Zakonu o referendumu i Ustavu nema nikakvih rokova koji bi obavezivao Sabor osim Zakona o referendumu da građani imaju samo 15 dana za prikupljanje potpisa, a da Ustavni sud u roku od 30 dana mora odgovoriti na zahtjev Sabora. I to su jedini rokovi. Zašto smo građanima dali samo 15 dana, a sebi 15 godina da o tome odluujemo, da tih 20 do 40 dana je tek nakon pravorijeka Ustavnog suda, a to znaèi za 15 godina. Gospodine Šeks to vi dobro znate.

Nakon dobacivanja Markovinoviæa: Kolega Markovinoviæ jedite malo više meda i voæa, još niste dovoljno jaki za replike sa mnom.

Dakle, građani imaju samo 15 dana za potpise, a mi se ovime možemo baviti 15 mjeseci, 15 godina i sve æe biti ustavno. O èemu æe sada odluivati ustavni suci? O ustavnosti pitanja ili smislenosti referenduma? Prijedlog zakljuèka je takav da se odnosi samo na ustavnost pitanja što bih mogao još i razumjeti. Međutim, naravno da i oni osluškuju politiku volju vladajuæe veæine i bojim se da æe to biti još jedna odluka u nizu odluka Ustavnog suda koja æe biti posljedica dobrog praæenja volje vlasti.

Što æe se dobiti ovim manevrima koje izvodimo da bi izbjegli referendum? Da li oni koji su potpisali i na koje se odnose kolektivni ugovori imaju ikakvo jamstvo da u budućim promjenama radnog zakonodavstva takva odredba neæe biti brisana. Da li postoji jamstvo da Vlada u zimskoj pauzi zasjedanja Sabora to podruuje ne regulira uredbom što na žalost može. Ne.

Jedino jamstvo da se poštuje volja građana je raspisivanje referenduma. Kako god nam to sad èudno zvuèalo. Kako god nam to teško padalo, ali to bi bilo prvi puta da građanima Republike Hrvatske omoguimo da daju svoj stav, sud, naredbu, pravorijek o nekoj volji, namjeri, najavi ili pokušaj izvršne i parlamentarne vlasti da zadire u njihova prava.

Je li to tako strašno, je li to tako opasno za razvoj demokracije? Ili je to tako skupo da bi to bio utrošen i baèen novac, ako bi građanima omoguili vježbanje demokracije, ne samo na izborima i ne samo na onom referendumu kad æete ih moljakati da glasaju za ulazak Hrvatske u Europsku uniju. I završit æu kao što sam juèer obeæao:

Uostalom i zbog toga æe HDZ izgubiti izbore.

IVAN JARNJAK:

Hvala lijepa. Bute se to poslije dogovorili, a sad idemo dalje. Replika, uvažena zastupnica Ingrid Antièeviæ Marinoviæ.

INGRID ANTIÈEVIÆ MARINOVIAE:

Dobro ste kolega uoèili s kojom revnošæu je vlast upirala da bi kontrolirala ispravnost provođenja referenduma, da bi pogledala svaki potpis u koju je crtu upisan. Koliko snage i koliko sredstava, kad bi samo sa malim djelæem bila provodila i nadgledala provedene zakone, odnosno izbore u Hrvatskoj koji su se događali u proteklo vrijeme, pogotovo parlamentarne izbore, onda bismo mi bili zemlja koja bi bila primjer u Europskoj uniji, a ono što se događalo kod nas kad su mrtvaci ustajali da glasuju to nas je osramotilo. To znamo da smo i u izvješæu Europske unije dobili packe. Pogledajte vi samo kad ste rekli, i posebno ste se osvrnuli na vještaèenja. Dakle u rekordnom vremenu utvrđeno je koliko je falsifikata, a vidite jedan jedini primjer, odnosno sluèaj pred našim pravosudnim tijelima u istrazi èeka 10 godina da bi se izvršilo vještaèenje. Pa dajte molim vas evo ovdje predstavnici Vlade, da pošaljete takve revnosne dakle osobe koje bi onda mogle i ovo privesti kraju. Kad biste s toliko, ali

ne s toliko to bi bilo previše, ali sa tisuæitim .../Ne razumije se./... bili osjetljivi kada se krše radniæka prava, onda referendum ovakvog ne bi bilo potrebno, ali sada pošto su graðani rekli svoje, èak i da se hoæemo o tome dogovarati mi se o tome nemamo što dogovarati jer su, više nitko nije vlasnik ni sindikati, ni političke stranke, graðani hoæe referendum i referendum æe biti, pa ma što vi o tome mislili.

IVAN JARNJAK:

Zahvaljujem. Odgovor na repliku, uvaæeni zastupnik Dragutin Lesar. Izvolite.

DRAGUTIN LESAR:

Da, 40 dana nadzora i kontrole potpisa svašta smo u izjavama imali prilike èuti, pa tako oni koji su u ime Vlade o tome govorili, kolegice Ingrid, rekli su da im nije jasno kako je tako veliki broj potpisnika van mjesta prebivališta. Recimo meni na štandu u Èakovcu bila je grupa turista iz Rijeke, jedan autobus, i svi su tamo potpisali. Sad vama je to èudno.

Da znam da je to vama èudno, pa znam ja. Da iz Rijeke, da. Bilo je Spliæana koji su došli u posjet Meðimurju i potpisali su u Èakovcu. Ali je nešto drugo problem. Potpisivali su i èlanovi HDZ-a. E sad se i oni pitaju, èujte a da li prilikom one kontrole JMBG-a nisu kontrolirali i nas. I drugo... kako znam ... pa rekli su mi da su èlanovi HDZ-a, rekli su mi tada. Ne, nisu imali iskaznice, sada ih skrivaju.

A što se tièe nejasnoæe kako su mogli upisati krivi JMBG. Pa znate da na osobnim dokumentima toga više nema, i da ljudi imaju na papiriæima, neki iz memorije pokušali izvuæi i pogriješili su, ali.../Upadica se ne razumije./...Kolega Tomljanoviæu repliku drugi put ne tako. A onda povredu dajte, ajde. Dakle kad se tièe pogreške u JMBG-u, ovdje u Saboru u ožujku prošle godine ste odbili moj amandman da u prikupljanju potpisa treba biti OIB, ne JMBG. Pokvarili ste graðanima mogućnost da koriste osobne dokumente u identifikaciji i upisuju ono što se ne traži. Još uvijek je u Zakonu o referendumu JMBG kojega više nitko ne pamti, jer ne vrijedi ništa. I sad to koristite protiv graðana. Zamislite krivo su upisali JMBG.